

ZAPISNIK

*sa Treće sjednice Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore,
održane 28. jula 2021. godine*

Sjednica je počela u 10 sati i 05 minuta.

Sjednicom Odbora predsjedavala je Daliborka Pejović, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi Odbora: Dragan Bojović, zamjenik predsjednika Odbora, Nataša Jevrić, Dragan Ivanović, Danilo Šaranović, Luid Škrelja, a saglasno članu 65 stavu 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore poslanica Simonida Kordić je mijenjala odsutnog člana Odbora Jovana Jola Vučurovića, poslanik Nikola Bajčetić odsutnog člana Odbora Vladana Raičevića, dok je poslanica Vesna Pavićević mijenjala odsutnog člana Odbora Danijela Živkovića

Sjednici su prisustvovali, saglasno članu 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore, predstavnici Agencije za sprječavanje korupcije, i to: Momčilo Radulović, predsjednik Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije; Jelena Perović, direktorica Agencije za sprječavanje korupcije; Dušan Drakić, načelnik - Odsjek za sprovođenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja; Marina Mićunović, načelnica - Odsjek za međunarodnu saradnju, standarde i odnose sa javnošću; Milena Kustudić, Odsjek za edukaciju istraživanja kampanje i analitiku; i predstavnici Kancelarije Savjeta Evrope - Ana Selić i Marija Vuksanović.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED

1. Izvještaj o radu Agencije za sprječavanje korupcije za I kvartal 2021. godine;
2. Informisanje članova Odbora o preduzetim aktivnostima Agencije za sprječavanje korupcije u toku izbornih kampanja u skupštinama opština Nikšić i Herceg Novi;
3. Razmatranje preporuka GRECO-a;
4. Razno.

I tačka dnevnog reda - Izvještaj o radu Agencije za sprječavanje korupcije za I kvartal 2021. godine.

Milena Kustudić, Odsjek za edukaciju istraživanja kampanje i analitiku, u uvodnom obraćanju navela je da je Agencija u I kvartalu 2021. godine postupajući po svim primljenim zahtjevima dala 52 mišljenja i da je to za preko 60% više u odnosu na isti izvještajni period prethodne godine. Veliki broj podnijetih zahtjeva i datih Mišljenja Agencije za sprječavanje korupcije posljedica je povećanja broja novoimenovanih

javnih funkcionera. Što se tiče strukture datih mišljenja najviše mišljenja su se odnosila na ograničenja u vršenju javnih funkcija, sukob interesa, status javnih funkcionera i jedno mišljenje je bilo vezano za oblast donacija. U izvještajnom periodu koje je dala Agencija 4 funkcionera su podnijela ostavke na javne funkcije. U dijelu poklona sponzorstva i donacija, Agenciji je u I kvartalu 2021. godine od strane 8 organa vlasti prijavljeno ukupno 30 poklona, od strane 5 organa vlasti je prijavljeno ukupno 23 sponzorstva, dok je od strane 83 organa vlasti prijavljeno ukupno 1.291 donacija. Agencija je radi dostavljanja izvještaja u roku, kao i kod uočenih tehničkih nepravilnosti, uputila ukupno 79 upozorenja organima vlasti i političkim subjektima, od čega 33 političkim subjektima i 46 organima vlasti. Svi obaveznici zakona su pozitivno reagovali na upozorenja Agencije, odnosno uklonili tehničke nepravilnosti i dopunili traženu dokumentaciju. U I kvartalu izvršena je 81 kontrola poštovanja zabrana i ograničenja u toku izborne kampanje od strane obaveznika u izbornim kampanjama u Nikšiću i Herceg Novom i najviše se odnosilo na kontrolu ograničenja mjesečne potrošnje. Predstavnici Agencije su učestvovali u radu Operativnog tima MUP-a za kontrolu izbornog procesa u Nikšiću. Agencija je inicirala intezivnu saradnju sa predstavnicima nevladinih organizacija - u I kvartalu održano je 5 sastanaka sa predstavnicima CeMI, CDT I CEGAS. U I kvartalu bilo je 40 prijava zviždača, što je za skoro četiri puta više u odnosu na isti period prethodne godine i najviše od početka rada Agencije na nivou prva tri mjeseca godine. Od ukupnog broja prijava zviždača u I kvartalu 2021. godine, svega 12,5% je podnijeto anonimno, značajno manje u odnosu na izvještajne periode prethodnih godina. Tokom I kvartala 2021. godine podnijet je jedan zahtjev za zaštitu zviždača i postupak je u toku. Agencija je u izvještajnom periodu vodila i okončala jedan postupak po zahtjevu za zaštitu zviždača iz prethodnog perioda. U tom slučaju je donijela Mišljenje u kojem je utvrdila da je nastala šteta po zviždača. U I kvartalu Agenciji su dostavljena 63 izvještaja o sprovođenju plana integriteta u 2020. godini. Obnovljena su odobrenja za obavljanje djelatnosti lobiranja jednom fizičkom i jednom pravnom licu. Agencija je u I kvartalu 2021. pokrenula 26 upravnih postupaka protiv javnih funkcionera. Okončano je ukupno 37 postupaka (uključujući predmete iz prethodnog perioda) i kršenje Zakona utvrđeno u 86,5% postupaka. Agencija je u potpunosti realizovala sve aktivnosti koji su predviđene planom rada za I kvartal, ali da je gotovo u svim oblastima rada zabilježila bolje rezultate u odnosu na iste izvještajne periode prethodnih godina, zaključila je Kustudić.

Dragan Ivanović, član Odbora, ocijenio je da je dobra metodologija izrade kvartalnog izvještaja. Agencija može sada pred poslanicima, Odborom, Skupštinom i pred građanima Crne Gore da opravda svoje postojanje. To je veoma bitno da se i sljedeći kvartal, pa i čitavu godinu radi sve kvalitetnije, naglasio je poslanik Ivanović. Smatra da kada su u pitanju zviždači i njihove prijave da je tu bitan odnos Agencije i svih nas, da se to shvati kao jedna obaveza ili kao jedan doprinos da se neke pojave suzbijaju u društvu. Smatra da Lokalni izbori u Nikšiću i Herceg Novom pored onih tenzija koje se ne odnose na jedan ovakav izvještaj i neke druge izvještaje, ipak protekao u skladu sa Zakonom i da nije bilo nekih posebnih nepravilnosti. Kada su u pitanju postupci po službenoj dužnosti i postojanje korupcije vidi se da u tom dijelu ima napretka. U cijelom izvještaju se osjeća napredak kad su u pitanju prekršajne prijave, prekršajni

nalozi, a i podizanja nivoa javne svijesti je sve više. Mišljenja je da rad Agencije ako se nastavi ovim tempom gledajući kroz ovaj izvještaj i kroz ono što je prezentirano, vjeruje da je to garancija da će Agencija sve više opravdavati svoje postojanje. Istakao je i značaj Odbora za antikorupciju koji radeći svoj posao i sastanke daje doprinosu i prezentaciji prenošenja u javnosti značaja rada Agencije, da se građani uvjere da zaista Agencija treba da postoji.

Jelena Perović, direktorica Agencije za sprječavanje korupcije, navela je da što se tiče javnih funkcija i podnošenja ostavki tu Agencija radi analizu i kroz same izvještaje koje podnosi. Javnim funkcionerima ako se utvrdi da su nespojive funkcije, pokrene se postupak. Javni funkcioneri imaju slobodu i znanje da se obrate Agenciji i vrlo se često obraćaju da pitaju da li su u sukobu interesa i da li bi bili u sukobu interesa ukoliko bi imali dvije funkcije - da li su spojive ili nespojive. U koliko su već na tim funkcijama, imaju rok od 30 dana da podnesu ostavku na jednu od te dvije funkcije i u tom trenutku nijesu u prekršaju. Osvrnula se na zviždače, da je to jedna intezivna kampanja Agencije i približenost Agencije građanima Crne Gore. Pozvala je građane da prijave svaku nepravilnost u zaštiti društva od korupcije, ali ne samo korupcije u smislu kako je najčešće shvataju, jer korupciji vodi i nepoštovanje propisa.

Dragan Bojović, zamjenik predsjednika Odbora, pitao je direktoricu Agencije, da li ste vi svoj stan prodali skuplje koji ste dobili od države po povoljnim okolnostima. Što se tiče stilova šta je Agencija uradila po pitanjima satova koje nosi predsjednik države i torbica kćerki pojedinih ministara. Predložio je da se održi sjednica, ne mora da bude kontrolno saslušanje, da Agencija pripremi jedan poseban izvještaj ili obrazloženje o temama koje interesuju članove Odbora. Osvrnuo se na to, da je možda Agencija postupala po presudama Upravnog suda, možda je reagovala detaljnije na aferu o stanovima da se za to nemaju informacije, onda je nepravедno da se Agenciju optužuje ako je sve to odradila kako treba. Podsjetio je da je nevladina organizacija MANS pokrenula nedavno inicijativu za razrješenje direktorice Agencije, upravo zato što se nije reagovalo na presude Upravnog suda koje su donijete i kojima se nalaže Agenciji da nešto preduzme. S tim u vezi, predložio je da se pozove na sjednicu Vanja Čalović Marković da obrazloži primjedbe, jer je bila član Savjeta Agencije i da je smijenjena sa tog mjesta, a dobila je presudu Upravnog suda da je nezakonito smijenjena. Osvrnuo se na to da postoji inicijativa od strane aktuelnoga Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije za izmjene zakonodavnog okvira koji se tiče rada Agencije u dijelu žalbenog postupka. Da nije osiguran žalbeni postupak u dijelu one druge instance koje se može žaliti na odluku Agencije, ali ne postoji mogućnost efektivne i adekvatne drugostepene zaštite po žalbenom postupku i da tu postoji velika pravna praznina. Takva inicijativa postoji, upućena Vladi Crne Gore, pa s tim u vezi, predložio je da predstavnik Vlade Boris Marić koji trenutno obavlja poslove ministra pravde bude pozvan na konsultativno saslušanje, da obrazloži stavove iz te inicijative.

Jelena Perović, direktorica Agencije za sprječavanje korupcije, pojasnila je da Agencija podnosi predloge sudu za prekršaje ili ispisuje prekršajne naloge, to je jedan vid postupka, a drugi vid postupka je upravni postupak. Ta dva postupka se vode razdvojeno jedan od drugog, po istoj pravnoj stvari. To je jedna administrativna kazna

u upravnom postupku, odnosno utvrđuje se povreda, onda se dostavlja organima koji imenuju, biraju i postavljaju javne funkcionere na svoje funkcije koji mogu pokrenuti disciplinski postupak i javnog funkcionera opomenuti i novčano kazniti ili razriješiti funkcije koju obavlja, to je taj upravni postupak. U odnosu na zakon o prekršajima, a tiče se izbora, Agencija je dostavila Skupštini jedan predlog zakona i ako se tiče izbornoga zakonodavstva. Mišljenja je da može da ide samostalno, ne vezano od cijeloga procesa izbornoga zakonodavstva, a to je da Zakon koji se tiče političkih subjekata i izbornih kampanja tačno opisuje šta su politički subjekti. Međutim svi politički subjekti nijesu pravna lica, to je razlog zbog čega zakon o prekršajima treba izmijeniti. Osvrnula se na to da je u odnosu na stanove Agencija započela proces, i da je dobila stan pod povlašćenim uslovima posle 20 godina rada u pravosuđu i da je to poziv svima da predano rade u pravosuđu, u državnim organima da daju svoj maksimum i da će dobiti određeni vid stimulacije. Svaki javni funkcioner kome Agencija utvrdi da je povrijedio zakon ima pravo pravne zaštite, ima drugostepeni organ, dakle u upravnom postupku to je pisanje tužbe upravnom sudu, u prekršajnom postupku to je žalba drugostepenom republičkom organu za prekršaje Crne Gore. Predmeti upravnog suda, Agencija je donijela odluke 2017. 2018. i 2019. godine i dala je svoje pravno mišljenje kako je tada smatrala da treba. Upravni sud je od jeseni do februara mjeseca ukinuo takve odluke Agencije baveći se više procesnim stvarima ne samom suštinom stvari u odnosu na predmet satovi, on je u radu kod Upravnog suda i nije u Agenciji. Agencija je i u tom predmetu donijela odluku prije par godina, taj predmet je po tužbi u Upravnom sudu, tako da su Agenciji ruke apsolutno vezane i ne može ništa uraditi dok se predmet nalazi u Upravnom sudu.

Vesna Pavićević, poslanica, ocijenila je da je kvartalni izvještaj Agencije pokazuje iscrpan rad, izuzetno kvalitetan koji zaslužuje posebnu pohvalu. Smatra kada se radi o zviždačima i njihovom povećanom broju da je to zbog transparentnosti rada Agencije, vidljivosti rada, i ono što obezbjeđuje kontinuirano prisustvo u medijima u cilju informisanja opšte i stručne javnosti o rezultatima ostvarenim na antikorupcijskom planu. Time je Agencija dovela do podizanja nivoa svijesti i ohrabrenje građana da oni to i prijave, znači da je osmislila pravu strategiju, pored toga što Agencija ima smanjeni broj kadra, jer trenutno vlada korona virus, i to je uticalo na službu, a Agencija je uradila mnogo više nego što se i moglo očekivati u datim okolnostima. Zamolila je predstavnike Agencije da je uvijek pozovu i ukažu na grešku, jer time Agencija pokazuje profesionalan i odgovoran odnos prema svima.

Momčilo Radulović, predsjednik Savjeta Agencije za sprječavanje korupcije, podsjetio je da je Agencija za sprječavanje korupcije najbolje ocijenjena institucija u non pejperu (non paper) koji je izašao prije mjesec ipo dana. Osvrnuo se na to da ako je neko kažnjen od strane Agencije za sprječavanje korupcije, to ne znači da je korumpirana osoba, može da znači, ali ne mora. Najčešće je to ipak tehnička greška, propust, ali Agencija po službenoj dužnosti mora ako je napravljeno 10 grešaka, za svih deset mora da reaguje, ako je napravljena jedna, za tu jednu. Veliki je broj javnih funkcionera pravio greške koje su najčešće tehničke prirode. Negdje ima da su te greške velike, da je neko zaboravio da prijavi ozbiljnu imovinu koja se tiče njihovih članova porodice, gdje se radi o firmama i ozbiljnim udjelima u tim firmama, to nijesu nenamjerne

greške. Osvrnuo se na to što se tiče stanova da je Agencija bila prva institucija koja se počela time baviti. U oktobru 2019. godine Savjet je potpisao inicijativu za formiranje radne grupe, koja je donijela u međuvremenu jako precizna uputstva za mijenjanja ne samo odluke nego cjelokupnog zakonodavstva koje se tiče dodjele stanova. Upravo zbog toga što smatra da se veliki broj stanova dodijelio ljudima kojima treba da se dodijeli, koji su dugo godina radili u službi i tako dalje. Međutim jedan broj stanova se nije tako dodijelio. Desilo se da je nova Vlada donijela apsolutno istu odluku samo je promijenila članove Komisije za dodjelu stanova. Osvrnuo se na to da sve teme gdje Agencija može da razgovara sa članovima Odbora vrata su otvorena 24h. Gdje je postupak u toku ili gdje postupak tajan to ne može, imaju zakonska ograničenja. Ukazao je na to da su još 3 slučaja životnih stilova u toku.

Luid Škrelj, član Odbora, mišljenja je da kvartalni izvještaj Agencije ispunjava sve suštinske i tehničke parametre da se ocijeni kao sveobuhvatan, realan i konkretan u skladu sa ovlašćenjima koje Odbor za antikorupciju ima. Osvrnuo se na to da je očekivao da predstavnici Agencije pomenu izbore u Nikšiću, ne vidi veću korupciju nego to što se desilo u Nikšiću. 14. marta nula glasova na jedno biračko mjesto, a 4 aprila 28 glasova. Podsjetio je da je od potređsjednika Vlade dobio odgovor da je to drugi krug, s tim u vezi, izjavio je da na Lokalne izbore nema prvog i drugog kruga, da je to namjerno korupcionaško ponavljanje izbora, da bi se dobio drugi mandat. Smatra da je izvršen pritisak na birače, da su im ponuđena radna mjesta, i td. Istakao je da je ministar finansija i socijalnog staranja Milojko Spajić bio tamo, javno priznao da je finansirao građane Nikšića iz sredstava budžetskih rezervi, da se pomogne određeni čovjek u kampanji i ne zna se da li je Agencija po tom pitanju preuzela nešto vezano za njegovu izjavu. Pohvalio je inicijativu Agencija jer je pokrenula da se sugeriše Ministarstvu prosvjete, nauke, kulture i sporta način izbora direktora u javnim ustanovama. Vjeruje da je Agencija jedna od najznačajnijih i najbolje organizovanih institucija.

Daliborka Pejović, predsjednica Odbora, pitala je predstavnike Agencije kada dajete mišljenje na zakonska rešenja, zato što imamo dosta parlamentarnih inicijativa za donošenjem zakona, da li oni takođe podliježu obavezi davanja prethodnog mišljenja Agencije. Takođe, predsjednica Odbora se osvrnula na Zakon o tužilaštvu i pitala predstavnike Agencije, je li kvartalni izvještaj pozitivno ili negativno bio u odnosu na epilog koji smo dobili. Shodno tome, apelovala je na predstavke koje stižu Odboru od građana i zainteresovanih subjekta, je li cjelishodno da se takve inicijative pošalju Agenciji. To je od lokalnog do centralnog nivoa, sudske, tužilačke i raznih drugih vlasti.

Jelena Perović, direktorica Agencije za sprječavanje korupcije Agencija, pojasnila je da mišljenje na Zakone Agencija daje sa aspekta antikorupcijskih rizika i to je domen koji se tiče davanja mišljenja na Zakone. Ne postoji zakonska obaveza Agencije niti organa odnosno predlagača zakona da ima prethodno mišljenje Agencije da bi Predlog zakona došao do poslanika i do glasanja. Svaki zakonski tekst, odluka, pravilnik koji dođe kroz bilo koji segment rada Agencije, ako se uoči da nešto nije kako treba šalje se na analizu Odsjeku koji se bavi analizom propisa i na taj način Agencija radi analize

propisa. Agencija prati sve medijske natpise i ima zainteresovanost građana na dnevnom nivou, po inicijativama medija, civilnog sektora, takođe, prati i rad Skupštine. U odnosu na tužilačke zakone Agencija je radila mišljenje za proceduru donošenja zakona i Agencija se ni u jednom trenutku nije izjašnjavala oko toga da li tužilaštvo radi svoj posao kako treba ili ne, jako je važno poštovati proceduru. Sa aspekta antikorupcije Agencija je dala i na taj dio mišljenje da zakonska procedura nije bila ispoštovana u skladu sa standardima međunarodne zajednice. Konačno Venecijanska komisija kada je dala svoje mišljenje, kompletno mišljenje iz mišljenja Agencije je sjedinjeno i u mišljenju Venecijanjske komisije. Preporuke koje je Agencija donijela sve se tiču donošenja novih pravilnika oko zapošljavanja, oko poštovanja određenih procedura, a pravilnici moraju biti jasni, ne smiju da ostavljaju toliko prostora za manipulaciju, za nekvalitetan kadar uvođenja u državne institucije.

II tačka dnevnog reda - Informisanje članova Odbora o preduzetim aktivnostima Agencije za sprječavanje korupcije u toku izbornih kampanja u skupštinama opština Nikšić i Herceg Novi;

Dušan Drakić, načelnik - Odsjek za sprovođenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, podsjetio je da je izborna kampanja u smislu Zakona o finansiranju političkih subjekata trajala u periodu od 5. januara do 8. aprila kada su u pitanju izbori u Nikšiću, odnosno od 9. marta do 13. maja u Herceg Novom. Nadležnosti Agencije u ovoj oblasti su propisane Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja kojima je propisan čitav niz zabrana, ograničenja i obaveza, kako za političke subjekte, tako za organe vlasti i medije. Prije svega to je u cilju odgovorne upotrebe javnih resursa u kampanji i transparentnog prikupljanja i trošenja sredstava političkih subjekata, odnosno kontrole finansiranja političkih subjekata. Kada su u pitanju oblasti koje se odnose na upotrebu javnih resursa u kampanji, organi vlasti su dostavili skoro 3000 izvještaja o budžetskoj potrošnji, o zapošljavanju, o raspodjeli socijalnih davanja. Svi izvještaji su kontrolisani od strane Agencije, objavljeni kroz tabelarne prikaze na sajtu Agencije ili na sajtovim organa vlasti. Nastavila se praksa iz ranijeg perioda da Agencija nije dobila nijedan prigovor koji se odnosio na podatke koji su prikazani u ovim izvještajima. Agencija je izvršila ukupno 20 terenskih kontrola organima vlasti gdje je objavljen zapisnik o izvršenim kontrolama na sajtu, dok je u slučaju sumnji u kršenje zakona po službenoj dužnosti izvršeno 134 kontrole poštovanja propisanih zabrana i ograničenja. Agencija je uputila ukupno 53 upozorenja i pokrenula 36 prekršaja zbog utvrđenih kršenja zakona kad su u pitanju organi vlasti. Osvrnuo se na to kada su u pitanju politički subjekti na izborima održanim u Nikšiću i Herceg Novom je učestvovalo po šest političkih subjekata (devet koalicija, dvije političke partije i jedna grupa birača). Agencija je izvršila redovnu dubinsku kontrolu finansiranja partija u skladu sa internim metodologijama i procedurama, dijelom su te metodologije razvijene uz podršku sa kancelarijom Savjeta Evrope. Ukupno je kroz tu kontrolu evindetirano 35 nepravilnosti u konačnim izvještajima subjekata, pored toga Agencija je izvršila 12 terenskih kontrola, svi politički subjekti su kontrolisani, objavljen je zapisnik sa svom pratećom dokumentacijom. Agencija je pokrenula ukupno 3 prekršaja protiv političkih subjekata i 4 prekršaja protiv pružalaca medijskih usluga, zbog nedostavljanja

cjenovnika ili ugovora u skladu sa zakonom. Izvršena je kontrola svih prikupljenih sredstava, odnosno davaoca priloga u kampanji i nije utvrđeno nijedno kršenje.

Nikola Bajčetić, poslanik, mišljenja je da je negdje tokom lokalnih izbora u Nikšiću bila slična situacija kao i prethodnih godina, da je bilo jedno ignorisanje od strane Specijalnog državnog tužilaštva kada su u pitanju izborne manipulacije i politička korupcija, tiče se i ćutanje Uprave policije na ponašanje i djelovanje aktivista jedne političke partije. Tolerisana je kupovina birača od strane Demokratske partije socijalista, policija je čak obezbeđivala mini izborne štabove, to je jedno ozbiljno krivično djelo iz oblasti političke korupcije. S tim u vezi, pomenuo je i lokalne izbore u Herceg Novom, gdje je ministar finansija i socijalnog staranja Miloško Spajić učestvovao kao šef kampanje na lokalnim izborima jedne političke grupacije. Smatra da je to krajnje nedopustivo i da na te zloupotrebe trebalo bi da se dobije konkretna reakcija od Specijalnog državnog tužilaštva, a nije.

III tačka dnevnog reda - Razmatranje preporuka GRECO-a.

Marina Mićunović, načelnica - Odsjek za međunarodnu saradnju, standarde i odnose sa javnošću, navela je da Greco predstavlja najznačajniji mehanizam za ocjenu primjene antikorupcijskih standarda Savjeta Evrope, koji je osnovan 1999. godine i broji 50 zemalja članica. Crna Gora je članica Greco od 2006. godine. Ovaj mehanizam evaluacije pomaže da se identifikuju nedostaci u nacionalnim antikorupcijskim politikama, predviđajući neophodne zakonodavne, institucionalne i praktične reforme. Greco sistem evaluacije sastoji se od dvije faze. U prvoj fazi prvo analizira stanje u Crnoj Gori i obično ta faza rezultira izvještajem sa konkretnim preporukama. U drugoj fazi ocjenjuje šta je to Crna Gora preduzela, koje mjere da bi zapravo sprovela preporuke koje su joj namijenjene. Agencija za sprječavanje korupcije je u ime Crne Gore koordinator svih obaveza koje proističu iz članstva Crne Gore u Greco i sastoji se od nekoliko faza koordinatorska uloga. Greco najprije šalje upitnik Agenciji, zavisno od teme koja se obrađuje, a Agencija zajedno sa nadležnim organima koji su obuhvaćeni evaluacijom odgovara na upitnik i povratnik šalje Greco sekretarijatu. Nakon toga, Agencija organizuje Greco posjetu Crnoj Gori, vrlo često to je jedan uspostavljeni mehanizam. Greco je do sada razvio pet rundi evaluacije, od kojih su prve četiri runde završene kod većine zemalja članica, uključujući i Crnu Goru. U okviru tih evaluacionih rundi ukupno je Crnoj Gori upućeno 49 preporuka. U zvaničnim izvještajima konstatovano je: u potpunosti su ispunje 42 preporuke; djelimično je ispunjeno 5 preporuka; nijesu ispunje 2 preporuke. Prva i druga runda evaluacije je zapravo bilo upućeno Crnoj Gori 24 preporuke, realizovane su 22, djelimično su bile realizovane 2 preporuke. Treći krug evaluacije se odnosio na inkriminacije i na transparentnost finansiranja političkih partija. Crna Gora je dobila 14 preporuka, realizovala je 12, djelimično su ostale neispunjene 2 preporuke. Četvrta runda evaluacija se odnosila na poslanike, sudije i tužioce. 11 preporuka je bilo adresirano Crnoj Gori, realizovano je osam, jedna je djelimično realizovana, a nijesu primijenjene dvije preporuke. GRECO preporučuje da se uvede uslov ad-hoc davanja izjave kada se javi sukob između privatnih interesa pojedinih poslanika i pitanja koje se razmatra u skupštinskoj proceduri. U prvom mahu ta preporuka nije bila

realizovana, međutim Skupština, odnosno Odbor za ljudska prava i slobode je usvojio novi Etički kodeks u julu 2019. godine i uvrstio ovu obavezu kao dio Etičkog kodeksa, tako da je ova preporuka ocijenjena kao realizovana. Djelimično realizovana je ostala preporuka koja se odnosi na Skupštinu, a glasi, da se obezbijedi mehanizam koji bi ujedno promovisao Etički kodeks poslanika. Greco nije bio u mogućnosti da procijeni djelotvornost mehanizma za sprovođenje etičkih standarda koji se primjenjuju na poslanike, naročito kada je u pitanju konkretno sprovođenje procedure za žalbe i pokretanje postupaka protiv kršenja Etičkog kodeksa.

Preporuke koje su ostale kao ne realizovane tiču se sudske vlasti: Greco je preporučio preduzimanje dodatnih mjera za jačanje nezavisnosti Sudskog savjeta, i to da se ukine učešće ministra pravde po službenoj dužnosti u Savjetu; utvrđivanje objektivnih i mjerljivih kriterijuma izbora za ne-sudijske članove koji bi oslikali njihove profesionalne kvalitete i nepristrasnost; i uspostavljanje radnih aranžmana kako bi se izbjegla prekomjerna koncentracija vlasti u istim rukama u vezi sa različitim funkcijama koje vrše članovi Sudskog savjeta. Greco je preporučio dalji razvoj disciplinskog okvira za sudije; i da se sistematizovano objavljuju informacije o žalbama, preduzetim disciplinskim radnjama i sankcijama.

Kad su u pitanju tužioci, napredak se uočava u pogledu informacija koje se tiču disciplinskih postupaka.

Peta runda evaluacije se odnosi na najviše nivoe izvršne vlasti, na članove vlade, na političke savjetnike, kao jednu posebnu grupu koja nema isti status kao i ostali zaposelni u državnom aparatu. Posebnu pažnju u petoj rundi Greco posvjećuje policiji, interesuje ih zapošljavanje, napredovanje i integritet policijskih službenika.

Marija Vuksanović, predstavnik Kancelarije Savjeta Evrope, osvrnula se na to da je Crna Gora u proteklom periodu u četvrtoj rundi evaluacije adresirala mnoge od preporuka koje su upućene u ovom kontekstu, a koje se odnose na prevenciju korupcije, odnosno na poslanike, sudije i tužioce. Određeni dio preporuka nije ispunjen, nije implementiran i to će biti zadatak Crne Gore u narednom periodu posebno imajući u vidu iniciranje petoj runde evaluacije. Podsjetila je da su u Savjetu Evrope pružili podršku u pripremi predloga izmjeni i dopuna Zakona o sudskom savjetu i sudijama, upravo rukovodeći se veoma važnim preporukama koje je Greco dao i određenim nedostacima u zakonodavnom okviru i praksi koje su notirane u četvrtoj rundi evaluacije. Pripremili su jedan set predloga amandmana na ovaj Zakon koji su zajednički razmatrali sa radnom grupom koju su činili predstavnici pravosuđa, Ministarstva pravde i predstavnici Sudskog savjeta. Smatra da su uz podršku uvaženih eksperata Savjeta Evrope došli zajednički do nekih modela, odnosno, predloga rešenja koji su usmjereni ka postizanju standarda veće odgovornosti, disciplinske odgovornosti i boljeg izvještavanja o primjeni mehanizama za utvrđivanje disciplinske i etičke odgovornosti. Nakon formiranja nove Vlade su nastavili dijalog sa Ministarstvom pravde, ljudskih i manjinskih prava i negdje očekuju da će se dinamika rada koja se tiče zakona pojačati, osnažiti, kroz dijalog svih aktera i aktivno učešće predstavnika pravosuđa i odgovarajuću povratnu informaciju i koordinacijsku ulogu koju ministarstvo ima. U tužilaštvu su određeni pomoci u odnosu na izvještavanje i sistem disciplinske odgovornosti Tužilaštva na nivou državno tužilačke

organizacije su notirani, međutim, tu takođe predstoji značajan rad kada se imaju u vidu izmjene zakonodavnog okvira.

Ana Selić, predstavnica Kancelarije Savjeta Evrope, istakla je da što se tiče Greco-a i njihovih evaluacija, četvrta runda evaluacije je završena, što znači da se više nećemo vraćati na one preporuke koje su ostale ne ispunjene, što nas naravno ne sprečava da idemo ka tamo da ih ispunimo. Podsjetila je da se isto uradilo sa preporukama iz prve, druge i treće runde koje su ostale na papiru djelimično ispunjene, pogotovu one koje se tiču zloupotrebe državnih resursa, finansiranje političkih partija, ali one su sad ispunjene i o tome je obaviješten Greco. To se kasnije ne konstatuje, ali u suštini ono što je bitno je da je urađeno i da će to biti prepoznato ako ne od strane Greco-a, biće prepoznato od strane Evropske unije kroz pregovaračaka poglavlja 23 i 24. Smatra da su preporuke iz četvrte runde koje su preostale da se ispune malo kompleksnije i zahtijevaju veći politički konsenzus. Što se tiče pete runde, mišljenja je da postoji veliki prostor da se uradi nešto preventivno, to jeste da se donesu takve politike i zakoni koji bi već u septembru dočekali evaluacionu posjetu Greco-a i pokazale koliko je ova oblast uređena. Osvrnula se na to da je u petoj rundi fokus na najvišim nosiocima izvršne vlasti – predsjednici, ministri i menadžment Uprave policije. Istakla je da su u protekle četiri godine radili na izradi procedura koje se tiču sukoba interesa, provjere imovinskih kartona, zloupotrebe resursa. U narednom periodu će se raditi na lobiranju, kroz inicijativu Ministarstva pravde. Nada se da će biti zaokružena inicijativa za usvajanje etičkog kodeksa za najviše nosioce izvršne vlasti, zaključila je Selić.

Dragan Bojović, zamjenik predsjednika Odbora, vjeruje da preporuke GRECO-a podrazumijevaju zaista jedan ozbiljan dijalog koji treba da se vodi između pozicije i opozicije, da se odgovori izazovima koji predstavlja ulazak u Evropsku uniju.

Daliborka Pejović, predsjednica Odbora, pitala je predstavnike Kancelarije Savjeta Evrope, koja je institucija u Vladi ili van Vlade vama cilj sada za činjenje prohodnosti vašim zahtjevima, da li je to Ministarstvo pravde, Vlada u cjelini, ili Skupština paralelno sa njom ili sa njima institucija u kojoj bi trebalo svakodnevno raditi da se sve ovo desi. Da li imate vi mandat za neku vrstu političke diplomatije da se do konsensualnih rešenja dođe. Smatra ako ima negdje prostora da se može projektovati ta vrsta inicijative da bi ona bila jako dobrodošla i u odnosu na ovo što se radi u Odboru za izbornu zakonodavstvo, posebno u odnosu što se tiče zakonskih rješenja gdje treba veći nivo konsensualnosti.

Marija Vuksanović, predstavnica Kancelarije Savjeta Evrope, pojasnila je da programska Kancelarija Savjeta Evrope, nije diplomatsko predstavništvo Savjeta Evrope za razliku od nekih drugih zemalja u regionu koji imaju malo drugačiji status. To je programska kancelarija, što znači da sve aktivnosti realizuje isključivo na operativnom nivou. Tu je da osnaži, podrži svaki dijalog, naravno sve projektne aktivnosti, tako su dizajnirani i tako se implementiraju, moraju biti realizovani uz visok stepen učešća i saradnje sa institucijama korisnicima. Osvrnula se na to da nijesu to samo Vladine institucije, nego da je to i Skupština kao najviši zakonodavni organ, i

da su to institucije u pravosudnom sektoru, kada su projekti pravosuđa u pitanju. Partnerske institucije Kancelarije Savjeta Evrope su sve institucije u izvršnoj vlasti u odnosu na to što jeste domen, okvir i sama tematika kojom se projekti bave. Naravno i Skupština i uloga koju poslanici imaju je nazamenjiva u finalizaciji toga što na operativnom programskom nivou se dogovorimo. Vlasnici tog procesa su institucije Crne Gore i u konačnom građani.

V tačka dnevnog reda - Razno.

Članovi Odbora za antikorupciju su se upoznali sa Izvještajem o nepostupanju po preporukama Agencije za sprječavanje korupcije.

Na održanoj Trećoj sjednici, članovi Odbora su predložili da jedna od narednih sjednica bude posvećena razmatranju predstavki i da se Agencija za sprječavanje korupcije upozna sa istim.

Sjednica je završena u 12 sati i 55 minuta.

SEKRETARKA ODBORA

mr Vesna Peković

Vesna Peković

PREDSJEDNICA ODBORA

Daliborka Pejović

Daliborka Pejović